

[Steen.]

De 3 partier fastholder altså herefter lovforslagets bestemmelser, hvorefter en af følgende 3 betingelser skal opfyldes: enten, at et sådant nyt parti har en sådan tilslutning indenfor et enkelt amt, at det erobrer et kredsmandat, eller at det i landet som helhed opnår 60 000 stemmer, eller at det indenfor hvert af de 3 hovedområder, Jylland, øerne og hovedstaden, erobrer så mange stemmer, at det svarer til et kredsmandat i det pågældende område. I denne forbindelse vil jeg gerne understrege, fordi jeg her har mødt misforståelser indenfor og udenfor rigsdagen, at det er i alle 3 områder, man samtidig skal opnå dette stemmetal. Det er i denne forbindelse den afgørende hindring.

Nu beder jeg alligevel det høje tings ærede medlemmer alvorligt betænke, hvor vanskeligt det er for et nyt parti at opfylde hver enkelt af disse bestemmelser, og en af dem skal altså opfyldes, for at et parti i det hele taget kan komme med ved tillægsmandatfordelingen. Jeg har da, som situationen forelå, stillet ændringsforslag nr. 8 til § 43. Vedtagelsen af dette ændringsforslag ville betyde, at vi bevarede den hidtil gældende regel, som er denne, at et parti har andel i tillægsmandaternes fordeling, når det indenfor et af de 3 områder, jeg nævnte før, Jylland, øerne eller hovedstaden, opnår et stemmetal, der svarer til gennemsnittet af, hvad et mandat, beregnet for hele landet, koster.

De to andre mindretal i udvalget har foretrukket at reagere overfor den højtærede minister og det flertal, han i dette spørgsmål har bag sig, på den måde, at de har stillet forslag om at slette praktisk talt alle betingelser dels for anmeldelse af et parti, dels for deltagelse i fordelingen af tillægsmandaterne. Disse ændringsforslag kan jeg ikke tiltræde. Det manglede forsåvidt ikke under første behandling på invitationer til mig om at være lige så uforstandig, men ligesom jeg ikke følte mig fristet til det på det tidspunkt, gør jeg det heller ikke nu. Når forholdet nu ligger, som det gør, er der imidlertid en ting, jeg gerne vil tillade mig i sandhedens interesse at sige til de partier, der stiller sig bag lovforslagets § 43 med den affattelse, den har i dag, og det er dette, at man nu ikke på trods af, hvad der er sandhed, på trods af det, der ligger bag, må søge at bagatelli-

sere det, der her er os imellem. Der er os imellem en afgørende forskel i bedømmelsen af, hvordan forholdet imellem vælgerne og rigsdagen bør være, og jeg vil gerne prøve at tegne billedet, sådan som det former sig for mig.

Jeg skal ganske jævnt og bramfrit tage udgangspunkt i noget, jeg tør forudsætte at alle er enige om, — der er i hvert fald aldrig nogen, der modsiger denne sætning, når den fremføres —, at folkets vilje skal være landets lov. Det er grundlovens, det er parlamentarismens, det er den lige og almindelige valgrets jævne og enkle, for sin tid meget dristige tanke, men en tanke, der i dag er godkendt og accepteret fra alle sider, en tanke, hvorom alle er enige.

Forsåvidt er alting godt; men når man så prøver på at gå lidt nærmere ind på problemet og stiller spørgsmålet sådan: Hvordan skal vi, der er blevet politisk gerning betroet, sikre os, at det arbejde, vi udfører, også er sådan, at vælgerbefolkningen kan kendes ved det som værende en videreførelse af de tanker og den bedømmelse af forholdene, ud fra hvilke de har stemt på os eller det parti, vi tilhører? da har vi kun eet sted at hente råd og vejledning, og det er på den almindelige valgrets valgdag, og hvad siger så den? Den siger det selvfølgelig, som dog gør det noget mere indviklet, nemlig at folkets vilje er mange forskellige ting, og ikke blot en enkelt ting. Det er naturligt at tage den sidste valgdag; dér var folkets vilje mange forskellige ting, men dog krystalliserede den sig på den måde, at den delte sig i 6 partier; der alle fik en sådan tilslutning, at de i dag er repræsenteret i dette høje ting. Jeg har bemærket, at det er der nogle i denne sal, der er meget ulykkelige over; de synes, det er forfærdeligt, og at det ikke kan blive ved at gå på den måde med den partisplittelse og den uarbejdsdygtige rigsdag og alt, hvad dertil hører.

Må jeg heroverfor sige, at dette er forholdstalsvalgmadens resultat, og når vi nu — venstre er jo kommet med nu — fra alle sider har stillet os på dette grundlag og oven i købet gjort det sådan, at vi i selve det grundlovsforslag, der er til behandling i rigsdagen i øjeblikket, har forpligtet os på begrebet den ligelige repræsentation, så bør vi tage konsekvenserne deraf, og så bør man ikke ud fra nogle fortidige forestillinger, der i dag er historie og ikke